

POSLOVANJE ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA S PODROČJA GOSPODARSTVA V OBČINI GROSUPLJE V LETU 1983

Poročilo o poslovnem uspehu gospodarstva občine za leto 1983 je izdelano na podlagi podatkov iz zaključnih računov in nekaterih statističnih virov. V občini posluje 37 organizacij združenega dela, od teh največ v področju industrije (15), ki je doseglo tudi največji delež dohodka v gospodarstvu (47,9%). Nekateri podatki s predhodnim obdobjem niso primerljivi, saj je bilo med letom nekaj sprememb, ki so vplivale na razporeditev sredstev iz dohodka za splošno, skupno in ostalo porabo. Ta sredstva so skupno primerljiva, ne pa po posameznih skupinah. V letu 1982 je bila tudi ustanovljena nova organizacija in sicer Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje, zato primerjava doseženih rezultatov v letu 1983 ni realna.

V preteklem letu so zakonske spremembe, omejitve in intervencijski ukrepi precej vplivale na gospodarjenje. V nekaterih organizacijah so bile močno prisotne težave z nabavo reprodukcijskega materiala in surovin. Obremenitve iz dohodka so bile še vedno visoke, likvidnost se je še poslabšala, omejeno je bilo razpolaganje z deviznimi sredstvi, poslovanje je spremljala tudi hitra rast cen surovin in repromateriala. Po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko so bile cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih za 30,6% višje, cene izdelkov v prodaji na drobno za 40,4% in cene življenjskih stroškov za 40,3%, tako kot v prejšnjem letu.

Industrijska proizvodnja je naraščala hitreje kot je bilo načrtovano (3%). V letu 1983 se je povečala za 5,4%, v SR Sloveniji pa je znašal porast 3,7%. Najbolj se je povečala proizvodnja blaga za široko potrošnjo in sicer za 10,1%, proizvodnja reprodukcijskega materiala je višja za 5,1%, medtem ko je proizvodnja sredstev za delo višja za 2,5% v primerjavi s predhodnim letom.

Za investicije v osnovna sredstva je gospodarstvo izplačalo 598.431 tisoč din, kar je za 17% več kot v letu 1982; po realni vrednosti pa so precej nižja kot leto poprej. Izplačila za investicije so bila nižja na področju gradbeništva (IND 59), kmetijstva (IND 90) in vodnega gospodarstva (IND 92).

Blagovna menjava s tujino v občini v letu 1983 ni bila ugodna, saj ni bila dosežena načrtovana rast izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje. Po podatkih, ki so jih predložile organizacije združenega dela, je lani vrednost izvoza na konvertibilno področje znašala 658.901 tisoč din, kar je za 9% več kot v letu 1982, medtem ko je uvoz reprodukcijskega materiala in surovin višji za 20%. Tako se je znižala pokritost uvoza z izvozom blaga od 187% leta 1982 na 170% lani. Med večjimi izvozniki so največ povečale izvoz blaga na konvertibilno področje naslednje organizacije združenega dela: ISKRA TOZD Stikalni elementi Dobropolje (53%), ISKRA TOZD Specialne baterije Šentvid pri Stični (35%), Stolarna Dobropolje (39%) ter Motvoz in platno Grosuplje (41%).

Po podatkih iz zaključnih računov gospodarstvo kot celota v letu 1983 ni doseglo ugodnih finančnih rezultatov, vendar je uspeh poslovanja v posameznih področjih zelo različen, še večje razlike pa beležimo v posameznih organizacijah združenega dela. V preteklem letu so organizacije združenega dela dosegle 13.106.746 tisoč din celotnega prihodka, ali za 40% več kot v letu 1982, vendar so porabljena sredstva (44%) naraščala hitreje, kar je vplivalo na nižjo rast dohodka. Več kot polovica organizacij je poslovala manj gospodarno kot v predhodnem letu, saj je gospodarstvo lani doseglo na vsakih 100 din porabljenih sredstev 138 din celotnega prihodka, v letu 1982 pa še 142 din.

TABELA 1: Elementi in kazalci gospodarjenja v občini Grosuplje za leto 1983

Elementi in kazalci	v oco din		
	1982	1983	IND 83/82
Celotni prihodek	9.363.514	13.106.746	140
Porabljena sredstva	6.589.872	9.512.924	144
Dohodek	2.773.650	3.593.822	130
Čisti dohodek	1.936.455	2.360.727	122
Razporejeni bruto OD	1.265.239	1.666.944	132
Sredstva za skupno porabo v OZD	184.232	236.206	128
Akumulacije	508.780	480.107	94

Poprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur	5.625	5.976	106
Poprečni razporejeni bruto OD na delavca (v din)	18.744	23.245	124
Dohodek na delavca (v din)	493.093	601.376	122
Celotni prihodek v primerjavi s porabljenimi sredstvi v % (ekonomičnost)	142,1	137,8	97
Delež akumulacije v dohodku v %	18,3	13,4	73

Gospodarstvo je ustvarilo 3.593.822 tisoč din dohodka, kar je za 30% več kot leta 1982. Najbolj je dohodek porasel v kmetijstvu (65%) in obrti (58%), najmanj pa na področju gradbeništva (11%). Nizka rast dohodka v gradbeništvu se močno odraža v rasti dohodka celotnega gospodarstva. Delež dohodka gradbeništva se je v dohodku gospodarstva močno znižal in sicer od 37,2% na 31,9%.

TABELA 2: Dohodek po področjih gospodarstva v občini Grosuplje v letu 1983

Področje	Dohodek v tisoč din		IND 83/82	Struktura dohodka v %	
	1982	1983		1982	1983
1. Industrija	1.242.328	1.722.810	139	44,8	47,9
2. Kmetijstvo	79.379	130.727	165	2,8	3,8
3. Gradbeništvo	1.032.553	1.145.432	111	37,2	31,9
4. Promet in zveze	93.465	127.727	137	3,4	3,6
5. Trgovina	149.119	206.333	138	5,4	5,7
6. Poštinstvo in turiz.	47.873	65.199	136	1,7	1,8
7. Obrt	85.150	134.942	158	3,1	3,8
8. Stanovanjsko-komunalna dejavnost	43.783	60.652	139	1,6	1,7
GOSPODARSTVO	2.773.650	3.593.822	130	100,0	100,0

Med posameznimi organizacijami so imele manj dohodka kot v letu 1982

Med posameznimi organizacijami so imele manj dohodka kot v letu 1982 v Universalu Ivančna gorica (-6%) in v TOZD Sinoles Ivančna gorica (-17%). V DO Universal Ivančna gorica je bila izvedena reorganizacija v poslovanju. Tako so morali zaradi prenosa obveznosti vzdrževanja cest zmanjšati število zaposlenih od 32 na 19 delavcev. Izrazito višjo rast dohodka so dosegli v Stolarni Dobropolje (83%), TOZD Albin Grajzar Ivančna gorica (63%), TOZD Prašičereja Stična (95%), KZ Videm Dobropolje (77%) in v Pekarni Grosuplje (102%).

Glede na visoko rast števila zaposlenih je dohodek na delavca v gospodarstvu občine višji le za 22% in je znašal 601.376 din. Največ dohodka na delavca so ustvarili v DO Livar TOZD Tovarna armatur (1.402.576 din) in v trgovskem podjetju Guma Grosuplje (2.018.038 din). Najnižji dohodek na zaposlenega beležimo v TOZD Motel Grosuplje (382.514 din).

V razporeditvi dohodka niso bile uresničene resolucijske usmeritve. Skupna in splošna poraba ter sredstva za druge namene iz dohodka so rasla hitreje od rasti dohodka, prav tako razporejena sredstva za bruto osebne dohodke (32%). V skladu z določili dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka bi lahko ob doseženi rasti dohodka razporejena sredstva za bruto osebne dohodke porasla le za 19,5%. Poprečni razporejeni bruto osebni dohodek na delavca znaša 23.245 din in je višji za 24%.

Po podatkih Zavoda za statistiko SR Slovenije je v l. 1983 znašal poprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca v gospodarstvu občine 17.017 din in je višji v primerjavi z letom 1982 za 24,5% (v SR Sloveniji 17.957 din — 28%). Tako tudi v letu 1983 beležimo realni padec osebnih dohodkov in sicer v poprečju za 11%.